

Kontrastive beskrivelser

Morsmålet sett i forhold til norsk   Serbisk, kroatisk og bosnisk

Serbokroatisk er en felles betegnelse på språkene som ble snakket i det tidligere Jugoslavia, serbisk, kroatisk, bosnisk og montenegrinsk. Nå til dags er betegnelsen omstridt og blir ikke brukt så ofte. Det standardiserte språket baserte seg på stokavisk dialekt, og ble benyttet som offisielt språk i det tidligere Jugoslavia (sammen med slovensk og makedonsk) fra 1923 til ca. 1993. Oppdelingen av Jugoslavia etter krigene førte til at de nye statene Bosnia-Hercegovina og Kroatia begynte å bruke «sine» språk som offisielle språknormer og begynte å benytte seg av særegne trekk for å definere sin nasjonalitet.

Slektskap til andre språk:

De slaviske språkene utgjør den mest utbredte språkgruppen i den østlige delen av Europa.

Språkene serbisk, bosnisk og kroatisk tilhører den indoeuropeiske språkfamilien, blant annet germanske og romanske språk.

De slaviske språkene har bevart mange gamle trekk, blant annet et rikt bøyningssystem.

Dette språket snakker ca. 17 millioner mennesker. Språket snakkes i Serbia, Bosnia og Hercegovina, Kroatia og Montenegro.

Kyrilliske alfabet:

Aa, Бб, Вв, Гг, Дд, Ђђ, Ee, Жж, Зз, Ии, Јј, Кк, Лл, Љљ, Мм, Нн, Њњ, Оо, Пп, Рр, Сс, Тт, Ћћ, Уу, Фф, Хх, Цц, Чч, Џџ, Шш. Latinsk alfabet: Aa, Bb, Cc, Čč, Ćć, Dd, Dždž, Đđ, Ee, Ff, Gg, Hh, Ii, Jj, Kk, Ll, Lj lj, Mm, Nn, Nj nj, Oo, Pp, Rr, Ss, Šš, Tt, Uu, Vv, Zz, Žž.

Serbokroatisk har et rikt konsonantsystem, med flere fonemer som ikke finnes i norsk: Čč, Ćć, Đđ, Dždž, Šš, Žž, Lj lj, Nj nj.

Det brukes både liten og stor bokstav.

Skriftspråk: Brukes både latinske og kyrilliske bokstaver.

Skriveretning: Fra venstre til høyre.

I SKB er det ikke stor forskjell mellom skrift og tale, det vil si at vi snakker slik vi skriver. Uttalen (ved bokstavering) er forskjellig i kroatisk og serbisk.

Kroatisk: a, be, ce, ce, ce, de, dze, de, e, ef, ge, ha, i, je, ka, el, elj, em, en, enj, o, pe, er, es, es, te, u, ve, ze, ze.

Serbisk og bosnisk uttaler konsonantene med en kort ø-lyd:

a, bø, cø, cø, cø, dø, e, fø, gø, hø, i, jø, kø, lø, ljø, mø, nø, njø, o, pø, rø, sø, sø, tø, u, v ø, zø, zø.

For de tre lydene lj, nj, og dz brukes det latinske alfabetet en kombinasjon av to bokstaver for et fonem. Kyrillisk skiller mellom tilfeller når det er ett fonem, og når det er en kombinasjon av to (i sammensatte ord).

Bokstaven r har to funksjoner som ikke skiller i skrift. Sammen med en vokal er den et normalt konsonantfonem /r/. Når r ikke står til en vokal, har den funksjon som en vokal (og kalles derfor vokalisk r).

Serbokroatisk har et rikt konsonantsystem.

Har en rekke konsonantgrupper som virker uvante for et norsk øre, for eks. čvrst/ fast, ptica/ fugl.

Bosnisk har 25 konsonanter og fem vokaler som kan være lange eller korte. Det er et tonespråk som kan ha stigende eller fallende tone på den trykksterke stavinga i et ord.

Det er et SVO-språk, det vil si at den vanlige setningsstrukturen har rekkefølge **subjekt, verbal** og **objekt**.

Vokaler I SKB: Det finnes 5 vokaler og disse er: A, E, I, O og U.

Norske vokalfonemene u/y/æ/og /ø/ fins ikke i SKB.

Diftonger: SKB har ikke diftongene **au** og **ei** som på norsk.

Kombinasjonen au uttales som to separate lyder, ikke som diftong. sauna/ sa-una/ badstu.

Uttale som er vanskelig:

En med SKB (serbisk, kroatisk og bosnisk) som morsmål kan derfor oppfatte norsk æ som /a/. Siden SKB ikke har noe skille mellom /e/ og /æ/, kan fonemet /e/ uttales nesten som æ i noen dialekter, særlig i serbisk.

Adjektiver bøyes i kjønn, tall og kasus til det substantivet det står til.

De bøyes i positiv, komparativ og superlativ.

Verbalformer er bøyde (finitte) eller ubøyde (infinite).

De finitte verbformene bøyes i person og tall, unntatt partisipper som bøyes i kjønn og tall, men ikke i person. Verbalformer kan være enkle eller sammensatte (med hjelpeverb).

Pedagogiske tips til skolen:

I SKB språk har vi 5 vokaler. I norsk er det spesielt vokalene ø, y, æ, ø, og u, som er vanskelig å uttale for elever med serbisk, kroatisk, og bosnisk bakgrunn.

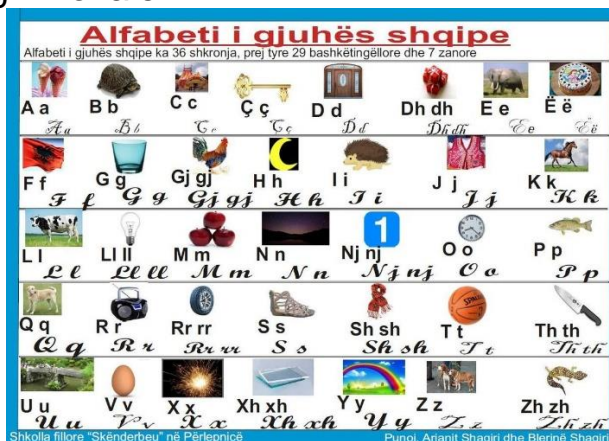
Elever kan sammenligne ordtak og uttrykk på morsmålet og norsk.

Elever kan lese samme eventyr både på morsmålet og norsk.

Kan sammenligne sitt hjemland og Norge for å lage en presentasjon om sitt land, og kan sammenligne kulturtradisjoner mellom to land.

Albansk alfabet: Består av 36 bokstaver.

29 konsonanter og 7 vokaler.

Den albanske fonetikken deles i 36 fonemer.

7 vokaler og 29 konsonanter. Albansk har dobbelt konsonanter som gir et lyd: dh,gj,ll,nj,rr,sh,th,xh,zh

Fonetika

Tingujt e gjuhës shqipe

- Gjuha shqipe ka 36 fonema, 7 fonema zanore: a, e, ë, i, o, u, y dhe 29 fonema bashkëtingëllore: b, c, ç, d, dh, f, g, gj, h, j, k, l, ll, m, n, nj, p, q, r, rr, s, sh, t, th, v, x, xh, z, zh.

Postadresse:
Kristiansand kommune
Mottaksskolen
Postboks 417 Lund
4604 Kristiansand

Besøksadresse:
Mottaksskolen
Kongsgård Alle 20
4631 Kristiansand

Telefon: 38107890

E-postadresse:
post.mottaksskolen@kristiansand.kommune.no

<http://www.kristiansand.kommune.no/>
Foretaksregisteret
NO963296746